

تخمین منافع حاصل از تشکیل بازار آب: مطالعه موردی اراضی زیر سد درودزن

زهرا شهسواری^۱، منصور زیبایی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز.

۲- دانشیار اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز، بخش اقتصاد کشاورزی. شماره تماس: ۲۲۸۶۰۸۲

چکیده

بازار آب ابزار اقتصادی است که می تواند از طریق انتقال آب به مصرف کنندگانی که توانایی کسب بازده نهایی بالاتری از مصرف آب را دارند، و نیز از طریق افزایش انگیزه برای صرفه جویی و فروش آب، باعث بهبود کارایی مصرف آب گردد. بسیاری مطالعات نشان دادند که کشاورزان از مبادله آب منفعت می برند. این مطالعه به بررسی منافع و زیان های احتمالی حاصل از ایجاد یک بازار فرضی آب بین کشاورزان و کشاورزان و دولت در اراضی زیر سد درودزن با استفاده از روش برنامه ریزی ریاضی پرداخته است. بازار آب، در راستای دستیابی به اهداف مدیریت تقاضا، مدیریت مصرف آب و تخصیص بهینه منابع آبی مطرح می شود. اما نتایج مطالعه حاضر نشان می دهد ایجاد بازار آب در صورتی که به خوبی مدیریت نشود، نه تنها یک سیاست مدیریت تقاضای آب نخواهد بود، بلکه می تواند مصرف بیشتر آب را نیز در منطقه به دنبال داشته باشد. البته با مدیریت صحیح، تشکیل بازار آب باعث افزایش انگیزه برای صرفه جویی در مصرف آب و نتیجتاً افزایش کارایی مصرف آب آبیاری برای گروه مزارعی که از آب کانال استفاده می کردند، گردید. همچنین تشکیل بازار آب در منطقه منجر به افزایش چشمگیر در سود کشاورزان منطقه شد. بیشترین درصد افزایش سود ناشی از ورود به بازار آب بین کشاورزان، برای کشاورزانی بدست آمد که از آب کانال و چاه به طور توأم برای آبیاری استفاده می کردند. بیشترین درصد افزایش سود ناشی از ورود به بازار آب بین کشاورزان و دولت، برای کشاورزانی بدست آمد که از آب چاه برای آبیاری استفاده می کردند.

واژه های کلیدی: بازار آب، کارایی مصرف آب، الگوی بهینه کشت، کم آبیاری، مدل برنامه ریزی خطی